

Lydfil

[B_Demokrati.mp3](#)

Utskrift

Hei og velkommen. Da er det tid for ny podcast i oppvekst. Mitt navn er hilde forsmo, og i dag har jeg med meg en veldig seleber gjest vil jeg si, Tom Mello. Du er ordfører.

Det stemmer ja, hei.

Tema for denne lille økta i dag er demokrati og forståelsen av demokrati. Grunnen til det er at en kan sitte med en liten følelse av at det kanskje har blitt litt svakere den forståelsen de unge i dag har knyttet til det med demokrati. Eller er det at de engasjerer seg litt mindre? Har du gjort deg noen refleksjoner om det?

Ja det er vel det du sier om at det kan virke som ikke det er så stor oppmerksomhet rundt det som det kanskje har vært. Men på en annen side så har vi jo her i færd dette med ungdomsrådet som jeg møter ja en gang i året cirka, og der opplever jeg jo at de som er med der er veldig interessert og stiller gode spørsmål og har meninger, så jeg tror nok at vi finner begge deler.

Ja det tror jeg også, og så er det jo kanskje ikke spesielt for Norge at det er litt sånn nå hvis man kikker litt utover i Europa, så blir man jo litt bekymret for utviklingen, så det er jo litt av bakgrunnen for at vi ønsker å ha en liten podcast om det også.

Hvis du tenker barnehager og skoler er jo våre utdanningsinstitusjoner og foreldrenes rolle i det å få barna til å forstå dette her med demokrati og hvilken kompetanse man trenger. Har du gjort deg noen tanker om hvordan vi kan styrke dette feltet?

Ja altså jeg tror det er veldig bra at man tydelig snakker om demokrati og hva det er og hva det innebærer. Det er kanskje greit når det gjelder barn, en ting er å høre hva det er, men det beste er kanskje å oppleve det selv, så det å ha noen praktiske øvelser i hvordan flertallet i en gruppe kan bestemme, og på en måte si at dette er en demokratisk måte å bestemme ting på, at de liksom blir bevisstgjort den situasjonen de er i da.

Hmmm, men det er klart, barn er jo veldig impulsive og sier det de mener akkurat der og da, så det er samtidig viktig at de forstår hvis vi skal ta en demokratisk beslutning så må de ha forutsetning for å mene noe. Så det er det å treffe riktig på det nivået de er på.

Men da er du inne på noe veldig viktig, tenker jeg fordi jeg vet jo at barnehager og skoler jobber jo veldig med barn og unge for å finne kraften i seg selv da på en måte. Vi har jo dette i helhetlig plan for oppvekst, for eksempel i færd, fokus på styrke barn og unges egne roller. At de skal på en måte bli sterke og kompetente i sitt eget liv, så det henger jo litt sammen med det du sier der. At det er viktig at de for det første vet hva det er de skal mene noe om, at de tør å løfte stemmen sin, men så er det jo også i dette med demokratiforståelsen viktig at de også forstår at andre kan ha andre meninger uten at det nødvendigvis er feil.

Det er jeg helt enig i. Det er veldig viktig at når de skal ta en beslutning så må det ikke være sånn at en flertallsbeslutning går på bekostning av et mindretall.

Nei. Så man må forstå demokratiet på den måten også at vi har ulike meninger og alle meninger er lov. Og så er det slik at når det er viktige beslutninger, så er det flertallet som bestemmer? Ja.

Sånn bør det være?

Ja. Har du gjort deg noen tanker om hvorfor du mener det er viktig at vi lærer disse barn og unge om verdien av demokratiet da?

Ja, alternativ til demokrati er jo at noen få eller en person tar avgjørelser uten å måtte forholde seg til hva flertallet ønsker. Og det ser vi jo mange eksempler på andre steder i verden, og det er stort sett land vi stort sett ikke ønsker å sammenligne oss med. Så tror jeg at det å være avhengig av et flertall i en gruppe eller i befolkningen, vi snakker om hele landet da. Det hindrer at det blir tatt beslutninger som gavner bare noen få, og det er bra. Så er det jo sånn at ingen styringsform er perfekt, og det sies jo at demokrati er det minst dårlige. Alle former for styring har sine svakheter og sine styrker, men jeg tror at demokrati er den styringsformen som på en måte representerer gjerne den gyldne middelvei, og det tror jeg er bra i det lange. Jo tidligere vi lærer å innse verdien av demokratiet, jo større er sannsynligheten for at vi vil støtte demokratiske prosesser og bli gode forsvarere av et samfunn hvor vi vil hverandre vel.

Veldig viktig og gode innspill synes jeg, Tom. Jeg har tenkt litt på dette med den verden vi lever i nå der alt går veldig fort. Sosiale medier er en utfordring. Jeg tenker på alle ja Tik Tok og alt det de unge blir matet med. Noen ganger så har jeg tenkt at det kanskje truer demokratiforståelse litt, at det kan bli litt sånn ting blir sånn polarisert, enten det er sånn eller sånn og veldig ytterkant og så litt sånn som jeg når jeg hører på sånne valgsendinger på tv, så synes jeg de velger å ta temaer som de er veldig ytterkant på istedenfor å fremme demokratiforståelsen tydeligere på en måte. Jeg vet ikke om det ble utydelig, men det er noen tanker jeg har gjort meg da, men har du tenkt noe på hvordan vi som samfunn kan beskytte demokratiet mot denne type polarisering og den informasjonen som er på internett da.

Ja her blir det vanskeligere å gi et godt svar, og antageligvis så har vi mye å gå på. Mm. Jeg nevnte jo dette med at beslutninger ikke må gå på bekostning av et mindretall. Ja, så er det viktig at vi sørger for at fest mulig føler seg inkludert og ønsket.

Samtidig så tror jeg det er viktig å være tydelig på at samfunnsfiendtlige holdninger ikke kan bli akseptert, og det er en vanskelig balansegang mellom det å involvere og inkludere alle, og samtidig sette en strek på hva som er akseptabelt, å være tydelig på det.

Det følger deg veldig på. Det er en krevende øvelse. Har du noen tanker om hvordan vi som kommune kan gjøre det sånn at de unge opplever tillit til de politiske prosessene og de beslutningene som skal tas, at de unge opplever at det er sånn de også tenker det.

Ja, altså når vi snakker om og med unge så er det jo viktig at vi snakker om saker som angår dem og ikke minst på en forståelig måte da. Og så må vi snakke sant. Vi må holde det vi lover. Og så en litt sånn kjeppest som jeg har i det politiske virket. Det er å ikke tillegge hverandre meninger som vi kanskje ikke har. Det skaper mye misforståelse og forvirring for de som hører på, det er noe vi har både lokalt og nasjonalt.

Ja.

Så er det viktig at vi prøver oss så i et helhetlig bilde i en diskusjon fremfor å trekke ut kun det som passer vår argumentasjon når vi diskuterer en ting for å skape en helhetlig og mest mulig riktig forståelse av det vi diskuterer da.

Der tror jeg du sa noe veldig viktig, for jeg tenker dette med å få se helheten og se ting i sammenheng. Det er jo utrolig viktige poenger. Det jobber vi veldig etter i oppvekst, blant annet, fordi du kan mene noe veldig sterkt om en ting. Men når du setter det inn i en sammenheng, så kan hende den meningen bli litt tonet ned, eller kanskje den blir enda sterkere for den del, men jeg tror du er inne på noe veldig viktig der da at de unge forstår det bildet. Nå skal vi snart gå inn for landing, Tom, men jeg vil utfordre deg litt. Jeg vet at du driver en sånn demokrati-time med skoleelever i færd. Kan ikke du si litt om den erfaringen du har med det. Jeg har hørt noen rykter om at du har en ide om hvordan det kan gjøres annerledes fremover.

Vi har i fjor, så hadde vi en runde med alle 10. klassene, og det skal vi ha også i år. Og da gjør vi litt vri på det, og vi prøver å legge opp til et mest mulig realistisk kommunestyremøte, sånn at de i tillegg til å snakke om en konkret sak, også får en forståelse av hvordan et kommunestyremøte gjennomføres i praksis da.

Ja spennende.

Ja så da er tanken at de skal få tildelt hvert sitt parti i grupper og diskutere en sak, fremlegge og argumentere og til slutt votere og fatte vedtak. Ja, og da er det litt ekstra

morsomt synes jeg, vi har prøvd dette også i privat sammenheng, og gjerne da gi en person et parti som de kanskje ikke er så veldig enige. Ja, for da blir det veldig morsomt når de finner på rare argumenter for å diskutere da.

Ja. Men det er ikke så dumt. Kanskje det er en ide som vi kunne gi til de som er lyttere av denne podcasten. Prøve å skape en sånn arena der du leker en type kommunestyre og diskuterer, enten om det er i barnehagen eller på skolen eller om det er i fritid og mer sånn festlige anledninger. Da takker jeg for at du tok deg tid Tom, og så sier vi rett og slett godt valg.

Takk for det. I like måte.